

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Proteus ofte Minne-beelden verandert in Sinne-beelden

Cats, Jacob

Rotterdam, 1627

XLVIII. Dissident, quod impar est

urn:nbn:de:bsz:31-101049

EXTAT apud SAX. GRAMMAT. Lib. 1. Insignis VLVIDÆ Danorum regis
filia de impari matrimonio querela, quam merito hic adscribo. O miseram me!
cujus nobilitatem dispar nexus obtenebrat! O infelicem, cujus stemmati rustica ju-
gatur humilitas! O infaustam matris sobolem, cujus munditiem immunditia rura-
lis attrectat, dignitatem indignitas vulgaris inclitat, ingenuitatem conditio marita-
lis extenuat, &c. QVAM quidem querelam exitus tragicus subsequutus est, prout
latius idem auctor prosequitur.

Ver-

Verscheyden aert, dient niet ghepaert.

DE sim, het koddig dier, is yeder eens vermaken,
 De schilt-pad, niemants vreugt, als doot ter aerdē leyrt;
 Hierom ist dat den aep de padde schroomt te raken;
 'T is teghenheyt van aert dat dese dieren scheyt,
 Lief (vvat ick bidden mach) en laet u nimmer paren
 Met Fop, dien tammen gast, die men u geven vvilt:
 Mach ick u lief niet zijn, soo vvilt u immers sparen
 Voor yemant, die van u min als ick doe verschilt.

Difsidet, quod impar est.

C*Um tardâ nequeat testudine simia jungi,
 Simia jucundâ mobilitate potens;
 Simia delitiae silvarum, hominumque voluptas,
 Cernit ut indivisum reptile, tota tremit.
 Tu peponem, mea vita, tui faciasne potentem
 Nulla cui toto pectore mica salis?
 Corpora, quis furor est, conjungere mortua vivis?
 Anne tyrannorum vis scelerata redit?*

Le sombre & tard, ne duit au gaillard.

LA singe dans les bois, incessamment gaillarde,
 Ne se joindra jamais a la tortue tarde,
 Par tout ou la nature a desnié son lien,
 Fai tout ce que pourras, aussi n'y feras rien.

NB 3

(Lich)

Licht en swaer, en dient gheen paer.

DE sim die niet en dient als om den geck te scheren,
 Soeet uyt een regen-aert de schilt-pad af te weren,
 Sy haet het sedich dier, dat staegh bewaert sijn huys,
 Om dattet niet en loopt als ander vvilt ghespuys.
 Een maeght van stillen aert sal nimmer vvel bevallen
 Aen yemant, die van oudts genegen is te mallen:
 Maer hoort eens vrijers hoort, en vry de les onthout;
 Die soect om vrijen zijn, en dienen niet getrouwt.

Apud leves, gravitas vitium est.

S*fmia saltatrix, & qua solet usque vagari,
 Non secus ac pestem te, domi porta fugit.
 Lascivi juvenes mores odere modestos,
 Castaque vesanus respuit ora puer:
 Si qua puella loquax minus est, ea torva vocatur;
 Et pudor, heu! nomen rusticitatis habet.
 Stulte puer; petulans, audax, vaga, garrula virgo,
 Sit licet apta foro, non erit apta thoro.*

*Grave & leger ne loge ensemble,
 Chacun requiert, que luy ressemble.*

TV as en grand' horreur les mœurs de la tortue,
 Le singe est a ton gré, qui joue par la rue;
 Mais dames, mon amy, trop douces en amour,
 En cas de marier ne trouvent pas leur tour.

APVD

Adolescentes, ut hodie sunt mores, animum ad nuptias applicare occipientes, nihil ferè minus in puellis, quas ejus rei causa adeunt, requirere solent, quàm ea quæ in convictu usui futura sunt. Plerumque enim præ cæteris placere solet, si qua aut scire cavere, aut festive garrere, aut denique belle se comere noverit. Nec mirum; cum enim fervore ætatis lasciviant & ipsi juvenes, in habitibus symbolum, ut ait ille, facilius fit transitus: Et tamen juvenilia ista omnia, post annum unum atque alterum, cum liberi aletur, aliæque onera matrimonii sustinenda sunt, statim evanescere, ac prorsus diversa, imò & contraria, non sine molestia ac dispendio rei familiaris, addiscenda esse, docet usus. Quanto melius, mi adolescens, oculos animumque dirigeres in virginem modestam, ac rei domesticæ, melius quàm saltandi peritam? quæ licet hoc tempore fortassis juvenilibus affectibus non tam arrideat, atque una aliqua alterius istius generis, sane tu brevi aliter censeas. Eos, qui in alias terras iter instituunt, vestem non pro more regionis, in qua sunt, sed in quam abeunt, consicere nunquid vides? fac idè, & vale.

De domme jonckheydt, haer ten houwelijck stellende (na dat nu de loop des wereldts is) en vereyscht schier niet min in de dochters, die sylieden ten dien eynde bewandelen, als het ghene dat hun inde huyshoudinghe meest van noode is; alsoo dat veeltijts die best singhen en springhen, spelen en quelen, toyen en ployen kan, meest van allen wert aengehaelt, sonder op het vorder eenichsins te letten. Vlen vliegen met uylen, seyt ons spreekwoordt: sy selfs door hitte vande jeucht ydel en licht zijnde, vergapen haer lichtelijck aen de ghene die hun hier in aldernaest by komen, En even wel nochtans so haest de opvoedinge der kinderen, ende andere lasten des houwelijcx hun op den hals vallen, raecht ghemeenlijck de clavecimbel, en al dat beslach aen d'een zyde: en al watmen meest gheacht heeft komt minst te passe.

Waret niet beter, o soets jeucht, dese dinghen in wat naerder bedencken te nemen? en hier in te doen, ghelijck een voorsichtich man die een reyse naer vreemde landen aenvaught, die syne kleedinghe niet en maect na de maniere van't landt daer hy nu is, maer van 't ghene daer hy haest meynt te komen? Letter op.

Die een meysjen, om haer singhen,
Om haer springhen, heeft getrouwt;
't Zijn voor eerst wel moye dinghen,
Maer als noot begint te dringhen,
Is de liefde strax verkout.

HORAT.

Oderunt hilarem tristes, tristemque jocosum;
Sedatum celeres, agilem gnarumque remissum.

PRO.

Den goddeloofen vliet, en niemant en jaeght hem.

DE schilt-pad jaegt den aep; befiet wat vreemde dingē!
 Hy weet niet wat te doen, of waer te sullen springen;
 De schilt-pad evenwel en kruypt maer in het fant,
 En, dat noch vreemder is, s'en heeft niet eenen tant.
 Wie boofse rancken broet die leyt een droevig leven;
 Hy fucht, hy ducht, hy vlucht, al wort hy niet gedreven,
 Al drilter maer een riet hy is terftont bevreesst,
 Daer is geen felder beul als binnen inden geest.

Qui vanos pavet metus, veros fatetur.

P*ressa sua sub mole domus testudo laborat,
 Pulvereamque gravi corpore verrit humum:
 Ut videt hanc, fugit, osque tremens post terga reflectit
 Simia, nec tutam se putat esse fugā.
 Ad sonitum culicis, motaque ad arundinis umbram,
 Impius, & nullo terga premente, fugit:
 Conscia mens sceleris formidine tota liquescit,
 Tunc quoque, cum pavidi causa timoris abest.*

Le pecheur, a tousiours peur.

COmbien que ta maison tortue fort te presse,
 Le singe neantmoins te fuit, en grand vistesse,
 Craingant d'estre attrappé. tousiours le blistre fuit,
 Et nul lui veut du mal, & nul ne le poursuit.

QVI

QUI VANOS PAVET METVS, VERA FATETVR.

Verè malam conscientiam matrem
formidinis esse, dixit Chrysost. Hor-
rorem enim individuū impietatis comi-
tem esse, testantur ii, qui indies conscien-
tia latebras quarunt, nec inveniunt. Pœ-
nam semper ante oculos sibi versari pu-
tant, qui peccaverūt, inquit ille: Hinc fit,
ut omnia horreat improbus, etiam mini-
me timenda, imo & amplectenda; Deum,
quod inimicum sibi; diaboli, quod lieto-
rem; semetipsum, quod accusatorem sciat,
ac sentiat. Viro bono contra nihil terri-
bile est; non Deus, nemo qui magis iuvare
velit; non diabolus, nemo qui minus no-
cere possit; non conscientia, omnia sibi
tranquilla: Horrificum tonitru parentis
sui vocem benevolam, metuendā fulmen
divinae majestatis radios, mortem, in vi-
tam meliorem transitum, Dei iudicium,
finem pugnae ac arumnarum appellat:
Denique

Si fractus illabatur orbis,
Impavidum ferient ruinæ.
Quicumque verè animosus esse desiderat,
mentem ut habeat flagitiis purgatā, etiam
atque etiam curet.

IOB 15. 21.

Sonitus terroris semper in auribus im-
pii; & cum pax sit, ille semper insidias
suspiciatur, circumspiciens undique gla-
dium.

En quade conscientie (seyter een oudvader) is een moeder van vrees. 'tis gewisfelijck alsoo; want waer een sondich ghemoeft is, daer is 'elcken, in alle voorvallende saken, een bevende hert, ende een versmachte ziel. De goddeloose schrickt voor alle dinghen, selfs oock voor de gene die niet te vreesen en zijn.

Hy ontset hem van Godt, want hy is hem vyandt; van den duyvel, want 'tis sijn pynigher; van sijn eyghen herte, want 'tis sijn beschuldigher.

De rechtveerdighe daerenteghen (ghelijck de wijse-man seydt) is vrymoedich als een jonck leeu, sittert ofte beeft voor niemant; niet voor Godt, wanter niemant en is die hem meer wilt helpen: niet voor den den duyvel, wanter niemant en is die hem min kan beschadighen: niet voor sijn eyghen ghewisse, want daer is ruste.

Den vervaelijcken donder, noemt hy de stemme sijnes hemelschen vaders: den schrikelijcken blixem, de stralen van des selfs grootachtfaemheydt; de doodt een doorganck tot een beter leven: Godts oordeel, een eynde van strijdt en ellendicheydt; en, om kort te segghen,

Al viel de werelt gantsch en gaer,
De vrome schrickt voor geen gevaer.

Wilder dan yemant onvertsaecht, ende goets moets wesen, die reynighe sijn herte van doodelijcke wercken.

IOB 18. 11.

Circumquaque perturbant impiū ter-
crores, & disjiciunt eū ad pedes ejus.

PROVERB. 28. 17.

L'Homme faisant tort au sang d'une
personne fuira jusques en la fosse sans
que aucun le retienne.

OO

A NI;